

A escola da Tebra

Muiñeiro de brétemas inaugura en 1950, xunto con *Fabulario Novo* (1952), do autor Cuña Novás, unha nova etapa na literatura de posguerra que se basea na elocución dun discurso poético domi-

Con Manuel Belras, Uxío Novoneyra e Bernardino Graña

nado polo pesimismo, pola anguria, o tenebrismo e pola ruptura coas convenções rítmicas e métricas. É así como nace a corrente poética coñecida como Escola da Tebra conformada por autores e autoras nadas entre 1930 e 1940 (Manuel María, Uxío Novoneyra, Xohana Torres, Bernardino Graña, Avilés de Taramancos...), que non viviron tan intensamente a guerra civil, mais que si sufriron as crueis consecuencias dunha interminábel posguerra. Unha xeración moi posicionada ideoloxicamente e que asume compromisos políticos fortes encamiñados a romper co galeguismo culturalista e reconstruír o nacionalismo político activo. Neste sentido, moitos autores desta xeración participarán activamente na fundación da Unión do Pobo Galego e do Partido Socialista Galego en 1963. Outras obras poéticas de Manuel María que continúan con esta liña existencialista, cuestionadora da realidade vital inmediata son *Morrendo a cada intre* (1952) e *Advento* (1954).

- 1 Á vista da información que acabas de ler, como poderías explicar o título do poemario *Muiñeiro de brétemas*?

“Con Muiñeiro de brétemas comecei, hai anos, as miñas andaduras poéticas. O libriño publicárase na pontevedresa colección Benito Soto, facendo o volume X, no ano 1950, grazas aos bos oficios e ao interese xeneroso do gran poeta e inesquecible amigo Aquilino Iglesia Alvariño. Fora escrito un ano antes, polos meses do verán, no meu Outeiro de Rei natal. Moitos dos seus versos están compostos á beira do Miño, no Campo da Santa Isabel. Eu tiña entón dezanove anos, un bacharelato recién rematado, moi pouca cultura literaria, toda unha vida diante de min aínda sen gastar e unha capacidade de entusiasmo case ilimitada. Dos poetas galegos, ademais de Rosalía e Curros, coñecía os poemas incluídos nas escolmas de Carré Aldao e Álvaro María de las Casas, xa dende os meus tempos da escola primaria. Os poucos poemas de Manuel Antonio e de Amado Carballo, que

lera na escolma de Álvaro María de las Casas, deslumbráranme e as súas pegadas aí están, e ben doadas que son de recoñecer, nas páxinas de Muiñeiro de brétemas.

Dende que teño acordo e discernimento sempre me sentín totalmente identificado coas xentes do meu país, coa súa fala e coa súa cultura, que fun descubrindo pouco a pouco, apaixonadamente e dun xeito anárquico. Así foi como naceu Muiñeiro de brétemas que, se algún mérito ten e algo vale, é o de ser o primeiro libro publicado en galego e en Galiza por un mozo despois da guerra civil. Cando saíu á luz eu non sabía que a este meu primeiro libro lle cabía a honra e a responsabilidade de cumprir un papel histórico: servir de vence-llo entre a literatura galega de anteguerra e a de posguerra. Por iso lle teño un agarimo especial".

2 Como se define Manuel María no momento de escribir *Muiñeiro de brétemas*?

3 Cantos anos tiña o poeta no momento da súa redacción?

4 Por que se considera este libro fundamental na historia da literatura galega?

5 Completa este poema con este vocabulario onde corresponda (doces, muíño, luz, alba, depenicaban, asubiaban, foguetes, preta, silveiras, cerdeiras).

Alborada

Xogando na _____ da _____

con aguilladas de sombras

muiñabas _____ brisas

no teu _____ de folla.

Os ventos, que non te oían,

cos seus _____ de flores

_____ nas eiras

garabullos de milleiros.

_____ os merlos

alalás entre as _____.

¡E a _____ noite morría

aforcada nas _____!

6 Que figuras literarias se esconden na última estrofe?

7 Le atentamente o seguinte poema:

Anceio

*Quixera poder escribir un poema sinxelo,
emocionado, puro e branco.*

*Un poema perfecto, ausente de ritmo,
case sen palabras.*

*Un poema leve e fino que conteña todas
as dimensións imprecisas do meu ser.*

*¡Se puidera escribir un gran poema
- espírito, carne, lume - que pechara
as miñas tristezas, as propias mágoas!*

*Sei que nunca endexamais eu lograrei
un poema puro, puro, total e misterioso.*

*¡Se fora capaz de despir o meu espírito
nun máximo poema
feito só de amor, de luz e de nostalxia!*

Advento, 1954

a) Analiza a métrica deste poema.

b) Estrutura o poema en partes de xeito xustificado.

c) Recolle a listaxe de adxectivos que cualifican "o poema".

En palabras túas, como é o poema que procura o eu lírico?

d) Como é o estado anímico dese eu lírico?

e) Como xustificarías a opción léxica "dimensións" para o plural de "dimensión"?

Correspóndense coa túa fala espontánea? _____

Correspóndese coa norma culta do galego moderno? _____

f) Redixe unha última estrofe coherente co contido do poema completo.

g) Como cualificarías este poema? _____

Cumpre as expectativas creadas polo eu lírico ou non? _____

h) Como xustificas o título do poema en relación co seu contido?

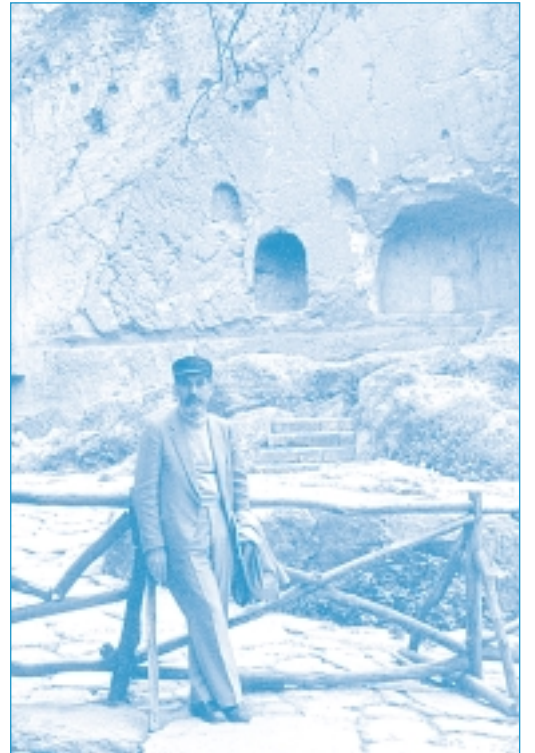
i) Coñeces o significado da palabra "advento" que dá título a este libro? _____

Por que o escollería Manuel María en 1954?

8 Le con detemento esta descrición dos anos da posguerra e da ditadura militar feita por un contemporáneo de Manuel María:

"Era unha fame auténtica. Distribuíase todo a base de racionamento. Non había aceite, que no mercado negro chegaba a prezos fabulosos; estaba o chamado prato único; formábanse colas para o pan ou mesmo para o tabaco. Eu experimentei esa fame... Era unha vida triste, deprimente. Quizais os que estaban no poder ou nas súas beiras estiveron a gusto pero a xente do común pasámolos negras. E así foron bastantes anos ... O cambio foi completo até nos costumes. Ocorrémese dúas cousas: á praia non se podía ir con pantalón curto nin as mulleres coas pernas ao ar. Había que ir en albornoz até a beira do mar para se bañar e tomábase o sol cobertos. Había un servizo de gardas municipais que vixiaba que non se producisen escándalos eróticos. Outra cousa foi a supresión das festas de carnaval e a súa conversión en festas de primavera, prohibindo os disfraces".

Francisco Fernández del Riego.

9 Comentade en grupos, de xeito oral, o texto anterior.

10 Procurade información sobre a posguerra galega e española que vos axude a entender o posicionamento comprometido a partir da dor e da tristeza impotente de Manuel María e dos seus contemporáneos. Acudide a fontes vivas (avós, bisavós, veciños e demais persoas que puidesen vivir de forma máis ou menos directa a posguerra). Recollede todas aquelas prohibicións de feitos ou actos que hoxe para vós son normais e frecuentes neste tempo de democracia.